ESY tieto
ELÄKESÄÄTIÖYHDISTYKSEN JÄSENLEHTI
1/19

Yara saa kasvit ja eläkkeet kukoistamaan

Kestävä rahoitus huomioi ympäristön

Hyvämaineisuus ja sopivuus puntarissa

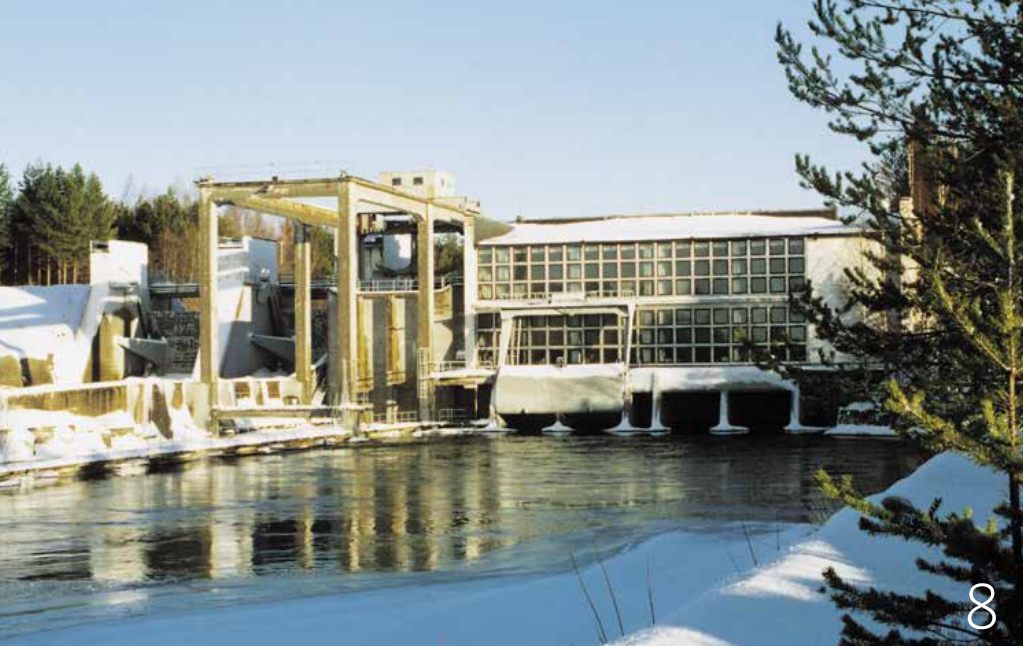

Sisällys

3 ***Pääkirjoitus***
Ylpeästi harmaa

4 ***Esittelyssä Yara Suomen Eläkesäätiö***
Norja-Suomi-yhteistyö tuo tulosta pellolla ja eläkkeissä

8 ***Kemijoki Oy***
tuottaa uusiutuvaa energiaa

10 ***Sijoituspäivä Savoyssa***
Kestävä rahoitus huomioi ympäristön

13 ***Heidi Schauman, Aktia Pankki:***
Taloudella menee edelleen hyvin

14 ***Kirjanpito- ja tilinpäätöspäivä***
Sopivuus ja hyvämaineisuus puhutti

16 ***Työn ilo***
Pirjo Tuohimaa palasi eläkkeeltä eläkekassaan

17 Sijoittaja meni metsään

18 ***Lakimiehen palsta***

20 Kevään koulutukset

ESY tieto

ELÄKESÄÄTIÖ-YHDISTYKSEN JÄSENLEHTI
1/2019
17.1.2019

JULKAISIJA
Eläkesäätiöyhdistys - ESY ry
Kalevankatu 13
00100 Helsinki
Puh. 09 687 7440
www.elakesaatioyhdistys.fi

PÄÄTOIMITTAJA
Timo Toropainen

TOIMITUS
Tmi Kirjainkauppa
Markku Pulkkinen
Puh. 040 966 3417
markku.k.pulkkinen@kolumbus.fi

TAITTO
Taittotoimisto Åsa Åhl
asa@taittotoimisto.fi

PAINO
Painotalo Plus Digital Oy
Painosmäärä 750

YMPÄRISTÖMERKKI MILJÖMÄRKT
4041 0089
Painotuote

ISSN-L 0785-5931
ISSN 0785-5931 (Painettu)
ISSN 2242-3664 (Verkkolehti)

OSOITTEEN-MUUTOKSET
markku.aalto@elakesaatioyhdistys.fi

KANNESSA
Yara Suomen Eläkesäätiössä työnantajaa edustavat lakiasiainjohtaja Mikko Siltanen (vas.), HR-johtaja Pirjo Nordman ja talousjohtaja Jukka Rauhanen.

Ylpeästi harmaa

Taistelussa ilmastonmuutosta vastaan taitaa – ikävä kyllä – käydä samalla tavalla kuin monissa muissakin kahinoissa: keskustelun ääripäät etääntyvät miljoonan kilometrin päähän toisistaan – ja välissä ei muka ole mitään tai ketään.

Pyydän saada ilmoittautua jonnekin sinne ääripäiden välille, koska en ole hihhulihurraahenkinen muuttaja enkä hiilenmusta säilyttäjä, vaan ylpeästi harmaa.

Ajatus Suomen koko autokannan muuttamisesta sähköautoiksi on hyvä esimerkki, joka synnyttää harmaassa mielessä heti kolme kysymystä.

– Eikö laajassa Suomessa olekaan edellytyksiä ja tarvetta kehittää vähäpäästöisten biopolttoaineiden käyttöä autojen moottoreissa?

– Onko varmaa, etteivät akkujen valmistukseen tarvittavien maametallien hinnat pompi pilviin tehden koko projektista taloudellisesti mahdotonta?

– Mistä sähkö?

Ylipäätään tulee muuten kummallinen olo, kun huomaa, että aivan liian usein juuri ne ihmiset, jotka vaativat kaiken sähköistämistä, vastustavat likimain kaikkia tapoja tuottaa sähköä.

EU:n piirissä (ja toki muuallakin) parhaillaan valmisteltavissa kestävän rahoituksen periaatteissa soisi myös pysyttävän suhteellisuudentajuissa. Tästä lehdestä voitte lukea, että meidän jäsenkunnastamme löytyy valppautta ja asiantuntemusta pitää sormi valtimolla seuraamassa muutoksen sykettä. Nytkin on parempi perehtyä asiaan hyvissä ajoin kuin joutua reagoimaan jälkijättöisesti.

Luotamme kyllä EU-tason valmisteluihin, mutta yksityiskohtia hioville työryhmille on sanottava lempeän varoituksen sanoja. Eko-, bio- tai muitakaan suositusleimoja ei pidä mennä lätkimään mille tahansa sijoituskohteelle vain huomatakseen muutaman vuoden päästä uusien tietojen valossa, että eihän tässä ollutkaan mitään tolkkua.

Taistelu kasvihuonepäästöjen pienentämiseksi on ehdottoman välttämätöntä – ja se vaatii toki myös ravistelevien ja radikaalien esitysten tekemistä, mutta etenkin vastuullisten päättäjien ja linjanvetäjien kannattaa pitää päät kylminä ja sydämet lämpiminä tehdessään kestäviä ja fiksuja valintoja esitysten väliltä.

Pyritään siihen.

Timo Toropainen

Pääkirjoitus

Seuraa myös Päähänpistoja-blogia osoitteessa www.elakesaatioyhdistys.fi!

Teksti MARKKU PULKKINEN **Kuvat** YARA SUOMI OY ja MARKKU PULKKINEN

Norja-Suomi-yhteistyö tuo tulosta pelloilla ja eläkkeissä

Yaran lannoitteilla kasvatetaan ruokaa ympäri maailman. Yara Suomen Eläkesäätiö kasvattaa puolestaan eläketurvaa suomalaisille kasvinravinteiden tekijöille.

Kemira on tuttu nimi lannoitepussin kyljestä niin kotipuutarhureille kuin maanviljelijöille. Kemiran apilalogo vaihtui viikinkiveneeksi, kun norjalainen Yara-konserni osti lannoitevalmistaja Kemira GrowHow'n vuonna 2007.

Kemiran aikana yhtiön työ- ja lisäeläkkeet hoidettiin Eläkesäätiö Neliapilassa ja Kemiran eläkesäätiössä. Kun Yara osti Kemira GrowHow'n, muuttui Kemiran eläkesäätiön nimi Yara Suomen Eläkesäätiöksi.

Eläkesäätiön hallituksen puheenjohtajana aloitti viime vuonna Yara Suomen talousjohtaja **Jukka Rauhanen**, kun aikaisempi puheenjohtaja **Eero Sipilä** siirtyi eläkkeelle. Rauhanen tuli talousjohtajaksi Yaraan vuoden 2017 alussa.

Toiminta ulkoistettu

Eläkesäätiöasiat olivat Jukka Rauhaselle tuttuja jo ennen Yara Suomen Eläkesäätiötä, sillä hän on aikaisemmin toiminut Shellin eläkesäätiön asiamiehenä ja hallituksen puheenjohtajana. Kysytäänpä tuoreelta puheenjohtajalta, miksi oma eläkesäätiö on hyvä ratkaisu?

"Eläkesäätiö on yhtiön kannalta tehokas tapa hoitaa työntekijöiden eläketurvaa. Omasta eläkesäätiöstä työntekijät saavat myös hyvää asia-

Yara Suomen Eläkesäätiö (31.12.2017)

Tyel-vakuutettuja 655

Lisäeläkevakuutettuja (A-osasto) 131

Työeläkkeensaajia 682

Lisäeläkkeensaajia 992

Tyel-palkkasumma 41 milj. e (2017)

Maksetut eläkkeet ja muut korvaukset 16 milj. e (2017)

Eläkevastuu A-osastossa 134 milj. e ja B-osastossa (Tyel) 85 milj. e

Eläkevarat 250 milj. e

Hallituksessa 3 työnantajan ja 2 työntekijöiden edustajaa.

”Tämän kokoisessa säätiössä **ulkoistaminen on järkevin ja kustannustehokkain ratkaisu.”**

Yara Suomen Eläkesäätiön sijoitusten (250 milj. e) jakauma

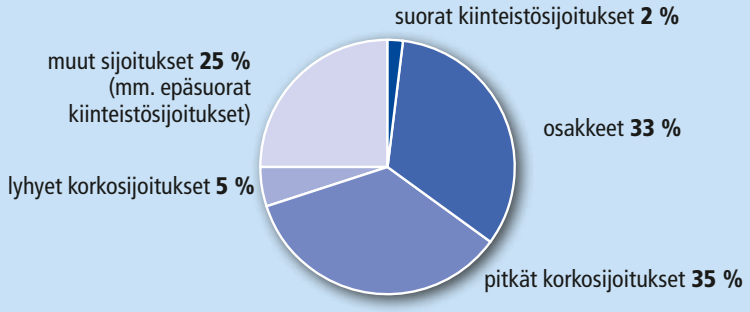

Yaran Uudenkaupungin lannoitetehdas sijaitsee upealla paikalla pohjoisen Saaristomeren äärellä.

kaspalvelua”, Rauhanen tiivistää.

Yara Suomen Eläkesäätiön B- eli Tyel-osastossa on tällä hetkellä noin 650 vakuutettua ja lisäeläke- eli A-osastossa 130 vakuutettua. B-osaston vakuutettujen määrä on pysynyt viime vuosina ennallaan, kun taas suljetun A-osaston vakuutettujen määrä on laskenut.

Vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeensaajia säätiössä on noin 700 ja lisäeläkkeensaajia noin tuhat.

”Työkyvyttömyyseläkkeitä on ollut verrattain vähän, mikä on hyvä saavutus kemianteollisuuden toimiala huomioiden.”

Yrityksen Tyel-maksuprosentti on Rauhasen mukaan jäänyt viime vuosina normaalin työeläkevakuutusmaksun alapuolelle.

Yara Suomen Eläkesäätiö on sijoitustoimintaa lukuun ottamatta ulkoistanut keskeiset operatiiviset toimintonsa Porastolle. Porasto hoitaa eläkkeiden laskennan ja maksamisen sekä eläkepäätösten valmistelun hallitukselle. Myös vakuutusmatemaattinen laskenta sekä talouspalvelut hoidetaan Porastossa. Viime vuonna Yara Suomen Eläkesäätiö ulkoisti myös asiamiehen tehtävän Porastolle, jossa asiamiehenä toimii **Päivi Särkiniemi**.

”Tämän kokoisessa säätiössä ulkoistaminen on järkevin ja kustannustehokkain ratkaisu, sillä työeläkelainsäädäntö on tuonut mukanaan paljon raportointivelvoitteita. Onneksi käyttämämme yhteistyökumppanit, Porasto ja Suomen Sijoitustutkimus, avustavat raportoinnissa. Toistaiseksi olemme kaikin puolin tyytyväisiä ulkoistusratkaisuihin”, Rauhanen kertoo.

Sijoitusnäkemystä Norjasta

Sijoitustoiminnasta **säätiön hallitus** päättää itse sijoitustoimikunnan suositusten perusteella.

”Sijoitustoimikunnassamme on kolme jäsentä. Puheenjohtajana toimii säätiön edellinen asiamies **Heikki Liukas**. Kaksi muuta jäsentä ovat Yara-konsernista Norjasta. He koordinoivat myös konsernin muiden eläkesäätiöiden sijoituksia. On hyvä saada sijoitustoimintaan ulkopuolista näkemystä”, Rauhanen sanoo.

”Käytämme useampia täyden mandaatin salkunhoitajia saadaksemme vertailukelpoista dataa onnistumisesta. Lisäksi meillä on jonkin verran suoria kohdennettuja sijoituksia.”

Kolmannes sijoituksissa on osakkeissa ja reilu kolmannes pitkissä koroissa. Suorien kiinteistösijoitusten osuus on vain kaksi prosenttia. Energiaintensiiviseen toimialaan liittyvänä strategisena sijoituksena eläkesäätiö omistaa Pohjolan Voiman osakkeita.

Eläkesäätiön sijoitusvarallisuus on noin 250 miljoonaa euroa. Vakavaraisuusaste vuoden 2017 lopussa oli 130 prosenttia ja z-arvo 2,08.

Sijoitusallokaatioon ei ole Rauhasen mukaan tehty merkittäviä muutoksia viime aikoina. Suomen Sijoi-

tustutkimus kokoaa kuukausittain raportit sijoitustoiminnasta asiamiehelle ja hallitukselle. Sijoitusten tuotot Rauhanen haluaa pitää salaisuutena. Kuluvana vuonna sijoitustoimikunta aikoo pohtia tarkemmin vastuullista sijoittamista ESG-tekijöiden pohjalta.

Palvelu pelaa

Yara Suomen Eläkesäätiön hallituksessa ovat työnantajan edustajina Jukka Rauhasen lisäksi HR-johtaja **Pirjo Nordman** ja lakiasiainjohtaja **Mikko Siltanen**. Työntekijöiden edustajina ovat **Pasi Hammar** Uudestakaupungista ja **Lassi Korhonen** Siilinjärveltä. Hallitus kokoontuu 7–8 kertaa vuodessa. Hallituksessa käsi-

"Oman eläkesäätiön parhaita puolia ovat tehokkuus ja hyvä asiakaspalvelu", toteavat työnantajaa Yara Suomen Eläkesäätiön hallituksessa edustavat Mikko Siltanen (vas.), Pirjo Nordling ja Jukka Rauhanen.

Yara tutkii lannoituksen vaikutuksia kasvien kasvuun Kotkaniemen koetilalla Vihdin Ojakkalassa.

Kasvun juurilla

Norjalaisen Yara-konsernin päätuotteet ovat kasvinravinteita eli lannoitteita. Konserni myy tuotteita yli 160 maahan, joten markkina-alue kattaa käytännössä koko maailman. Yara työllistää globaalisti 16 000 ihmistä ja sen liikevaihto on lähes kymmenen miljardia euroa.

Yara perustettiin vuonna 1905 helpottamaan nälänhätää Euroopassa. Kemiran edeltäjä, Suomen valtion Rikkihappo- ja Superfosfaattitehtaat, perustettiin puolestaan vuonna

tellään kaikki vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkehakemukset.

Neljä vuotta hallituksessa ollut Lassi Korhonen on työntekijöiden edustajana tyytyväinen yrityksen omaan eläkesäätiöön.

”Lisäeläke on hieno etu vanhemmille työntekijöille. Koska Tyel-vakuutusmaksut ovat pienemmät kuin eläkeyhtiöillä, luulen siitä olevan hyötyä pitkällä tähtäimellä myös työntekijöille yrityksen kannattavuuden näkövinkkelistä”, Korhonen uskoo.

Hän arvelee, että henkilöstö tietää hyvin, että työeläkeasiat hoidetaan omassa eläkesäätiössä, sillä säätiö lähettää henkilökunnalle silloin tällöin eläketiedotteita. Viime aikoina tiedotteet ovat liittyneet eläkeuudistukseen.

”Eläkesäätiön palvelutkin pelaavat ilmeisen hyvin, koska palautetta eläkesäätiön toiminnasta ei ole minun korviini kuulunut. Yhtään huonoa puolta en omasta eläkesäätiöstä keksi”, Korhonen päättää.

Tyytyväinen eläkeläinen

Yara Suomen markkinointiviestintäpäällikkö **Seija Luomaperä** siirtyi tammikuun alussa hieman yli 60-vuotiaana eläkkeelle. Tyytyväisyys paistaa Seijan äänestä ja olemuksesta.

Kauanko ehdit olla Kemiralla ja Yaralla töissä?

Tulin Kemiraan töihin vuonna 1986. Työvuosia kertyi 30, kun olin välillä muun muassa opintovapaalla.

Millaista palvelua sait eläkesäätiöltä eläkettä hakiessasi?

Sain oikein hyvää palvelua. Porasto antoi tietoa tulevan eläkkeen määrästä ja ohjeita eläkkeen hakemiseen.

Mitä asioita pidät yrityksen oman eläkesäätiön hyvinä puolina työntekijän kannalta?

Yhteydenpito eläkesäätiöön on helppoa ja palvelu asiantuntevaa. A-osaston jäsenenä arvostan myös mahdollisuutta jäädä eläkkeelle vähän yli 60-vuotiaana.

Millä mielellä siirryt eläkkeelle ja mitä suunnitelmia sinulla on?

Siirryn eläkkeelle hyvillä mielin. Takana on pitkä ura lannoiteteollisuuden ja maatalouden palveluksessa. On ollut hienoa tehdä työtä suomalaisen ruokaketjun eteen. Eläkkeellä aion nauttia entistä vapaammasta aikataulusta. On mukavaa, kun on enemmän aikaa perheelle, ystäville ja harrastuksille, kuten lukemiselle, liikunnalle ja luonnossa samoilulle.

1920 tuottamaan väkilannoitteita viljelijöille. Tehtaiden nimi muutettiin vuonna 1961 Rikkihappo Oy:ksi ja vuonna 1972 Kemira Oy:ksi. Kemiran toiminta laajentui yli 80 vuoden aikana lannoitteiden ja rikkihapon tuotannosta lukuisiin teollisuuskemikaaleihin.

Vuonna 2004 Kemira Agro Oy irtautui Kemira Oyj:stä, muutti nimensä Kemira GrowHow'ksi ja listautui pörssiin. Suomen valtio myi osuutensa Kemira GrowHow'sta Yaralle, ja vuonna 2007 GrowHow'sta tuli maailman suurimman lannoitevalmistajan, norjalaisen Yara International ASA:n tytäryhtiö.

”Yara tarjoaa viljelijöille, maatalouskaupalle ja teollisuusasiakkaille asiantuntijapalveluita ja tuotteita, joiden avulla ne voivat kasvattaa liiketoimintaansa kannattavasti ja vastuullisesti samalla luonnonvarat, kestävän ruoantuotannon ja ympäristön huomioiden”, Yara Suomen talousjohtaja **Jukka Rauhanen** kuvailee.

”Yara Suomi Oy valmistaa Suomen oloihin räätälöityjä lannoitteita, eläinrehujen lisäaineita, teollisuuskemikaaleja ja ympäristönsuojeluun käytettäviä tuotteita. Yhtiöllä on tuotantolaitokset Siilinjärvellä, Uudessakaupungissa ja Kokkolassa. Työllistämme lähes 900 ihmistä.”

Yara-konsernin liikevaihdosta Suomen osuus on noin seitsemän prosenttia. Suomessa valmistetuista tuotteista kaksi kolmasosaa viedään. Liikevaihtoa Suomessa kertyy noin 700 miljoonaa euroa.

Ympäristön huomioiminen on noussut koko ajan merkittävämmäksi tekijäksi maataloudessa. Siksi Yarakin on kehittänyt tekniikkaa, jolla voi aikaisempaa paremmin huomioida kasvien ravinnetarpeet. Kun lannoitteita antaa kasvien tarpeiden mukaan, ei ravinteita valu vesistöihin.

Viime vuonna laajempaan käyttöön Suomessa tulivat satelliitti- tai dronekuviin perustuvat kasvusto- ja lannoituskartat. Ilmakuvista voi nähdä, kuinka kasvit kasvavat pellon eri osissa, jolloin rehevästi kasvaviin kohtiin voidaan antaa lisälannoitus. Sähköiset kartat ohjaavat automaattisesti lannoitteenlevittimen toimintaa. Toistaiseksi lannoitteenlevittimet eivät liiku pelloilla itsestään, mutta sekin aika koittaa lähivuosina.

Teksti MARKKU PULKKINEN **Kuvat** KEMIJOKI OY

Kemijoki Oy
jauhaa uusiutuvaa energiaa

Vuonna 1954 perustettu Kemijoki Oy on tuottanut uusiutuvaa energiaa kauan ennen kuin päästöttömästä energiasta tuli trendi. Vesivoiman pioneereille yhtiö maksaa lisäeläkkeitä Kemijoki Oy:n eläkesäätiöstä.

Rovaniemellä konttoriaan pitävän Kemijoki Oy:n toimintamalli on tehokas. Reilun 57 miljoonan euron liikevaihtoa tekevän yrityksen palveluksessa on vain 35 työntekijää. Yrityksen toiminta työllistää kuitenkin yhteistyökumppanit mukaan lukien 200–300 henkilöä vuosittain.

”Muutimme organisaatiomallimme vuonna 2014 ja nyt toiminta perustuu kumppanuuksiin. Kumppanuuksia hyödyntävän toimintamallin ansiosta tuotamme vesisähköä kustannustehokkaasti ja sopeudumme ketterästi muuttuviin tilanteisiin”, yhtiön talousjohtaja **Jani Ollila** kertoo.

”Kyse ei ole pelkästä työn ulkoistamisesta, vaan kumppaneillamme pitää olla myös halu panostaa kasvuun ja uusien työpaikkojen syntyyn Pohjois-Suomessa. Uusi toimintamalli auttaa turvaamaan käynnissä- ja kunnossapidon tehtävissä työskentelevien työllisyyden myös jatkossa. Yhdessä olemme vastuullisia vesivoimaosaamisen kehittäjiä, työllistäjiä ja jokivarren yhteisöjen aktiivisia jäseniä.”

Jokivarsien aktiivisen jäsenen Kemijoki Oy:stä tekee myös se, yhtiö maksaa vuosittain kiinteistöveroja 19 miljoonaa euroa, kolmanneksen liikevaihdostaan.

Kemijoki Oy:n eläkesäätiö

- Perustettu 1985, suljettu 31.12.1991
- Hoitaa vain lisäeläkkeitä
- 11 vakuutettua ja 80 vapaakirjalla olevaa
- 318 eläkkeensaajaa
- Maksoi 1,8 milj. e etuuksia v. 2017
- Eläkevastuu 21 milj. e
- Varallisuus 26 milj. e
- Sijoitusten tuottoja:
  - 2017 6,0 %
  - 2016 7,5 %
  - 2015 5–6 %
  - 2014 10,0 %
  - 2013 7,5 %
  - 2012 15,3%
- Asiamiehenä toimii Jani Ollila, palvelut ostetaan Mandatum Lifelta
- Hallituksessa 5 jäsentä.

Kolmannes Suomen vesivoimasta

Kemijoki Oy:llä on 20 voimalaitosta, joilla se tuottaa noin kolmanneksen Suomen vesivoimasta ja on alan suurin toimija. Koko maassa tuotettavan vesivoiman osuus Suomen sähköntuotannosta on noin viidennes.

Yhtiöllä on Kemijoessa ja sen sivuhaaroissa 16 voimalaitosta, Kymijoessa kaksi ja Lieksanjoessa yksi. Uusi Sierilän voimalaitos on parhaillaan suunnitteilla 20 kilometriä Rovaniemeltä ylävirtaan päin. Sen jälkeen Kemijoen pääuomaan ei ole voimalaitoksia suunnitteilla. Vesivoiman määrää on Ollilan mukaan muutenkin enää hankala kasvattaa Suomessa.

Euroopan unionin tavoitteet päästöttömien energiamuotojen osalta ovat Ollilan mielestä oikeita, mutta talousjohtajaa harmittaa vesivoiman epätasa-arvoinen kohtelu Suomessa.

”Uusiutuvan energian keinovalikoiman pitäisi olla oikeudenmukainen eikä johtaa tilanteisiin, joilla vääristetään markkinoiden reilua kilpailua. Mielestämme tänä vuonna tehtyä teknologianeutraalia uusiutuvien energioiden tuotantotukijärjestelmää ei olisi tarvittu lainkaan. Vesivoiman

Keminmaassa sijaitseva Taivalkosken voimalaitos on yksi Suomen suurimmista vesivoimalaitoksista. Se tuottaa energiaa noin 29 000 sähkölämmitteisen omakotitalon vuotuista kulutusta vastaavan määrän.

Jani Ollila toimii Kemijoki Oy:n talousjohtajan työn lisäksi Kemijoki Oy:n eläkesäätiön asiamiehenä.

”Olemme vastuullisia vesivoima-osaamisen kehittäjiä, työllistäjiä **ja jokivarren yhteisöjen aktiivisia jäseniä.”**

jättäminen kokonaan pois tukijärjestelmästä on omiaan vääristämään kilpailua”, Ollila kritisoi.

Mankala-periaate toimii

Iitin Mankalan voimalaitokselta nimensä saanut Mankala-periaate on ollut silloin tällöin verohallinnon hampaissa. Kyse on siitä, että voimayhtiöiden omistajat saavat ostaa sähköä omakustannushintaan, joka on alempi kuin markkinahinta, jolloin Mankala-yhtiöön ei synny verotettavaa voittoa. Korkein hallintooikeus on vahvistanut toiminnan lainmukaisuuden.

Kemijoki Oy:n suurin omistaja on Suomen valtio 50,1 prosentin osuudellaan. Muita suurimpia omistajia ovat Fortum Power and Heat 28 prosentin, Lapin Sähkövoima 11 prosentin ja UPM Energy seitsemän prosentin omistusosuuksilla. Lisäksi omistajina ovat Helen, Ounastuotanto ja Napapiirin Energia ja Vesi.

26 miljoonan euron lisäeläkesäätiö

Kemijoki Oy:n eläkesäätiö on perustettu vuonna 1985. Lisäeläke-etuuden piiriin pääsivät vuoden 1991 loppuun mennessä yhtiön palvelukseen tulleet. Tällä hetkellä lisäeläkesäätiössä on enää 11 työssä olevaa vakuutettua ja noin 80 vapaakirjalla olevaa. Eläkesäätiö maksaa lisäeläkettä 318 eläkkeensaajalle. Muita etuuksia ovat perhe-eläke ja hautausavustus.

Jani Ollila on toiminut eläkesäätiön asiamiehenä vuodesta 2014. Tarvitsemansa palvelut eläkesäätiö ostaa Mandatum Lifelta, jonka palveluksessa työskentelevä **Vesa Piilola** toimii eläkesäätiön hallituksen sihteerinä ja avustavana asiamiehenä.

Säätiön hallitukseen kuuluvat Kemijoki Oy:n toimitusjohtaja **Tuomas Timonen** ja johtajat **Ismo Heikkilä** ja **Tarja Zitting-Huttula**. Henkilöstöä edustavat projektipäällikkö **Jouko Kangas** ja aluepäällikkö **Yrjö Koivisto**.

Lisäeläkesäätiön eläkevastuut ovat noin 21 miljoonaa euroa. Eläkkeitä ja muita korvauksia säätiö maksoi vuonna 2017 noin 1,8 miljoonaa euroa. Eläkesäätiön varallisuus on noin 26 miljoonaa euroa.

”Meillä on tällä hetkellä kaksi täyden valtakirjan varainhoitajaa ja lisäksi olemme sijoittaneet muutamiin valikoituihin rahastoihin suoraan. Kilpailutimme varainhoitomme viime vuonna ja valituiksi tulivat OP Varainhoito ja LähiTapiola Varainhoito. Hoidamme salkkua tarkoituksella pienellä riskillä , koska tuottovaateemme on maltillinen emmekä halua vaarantaa säätiön vakavaraisuutta”, Ollila kertoo.

Sijoitusten tuotot ovat vuosina 2013–2017 vaihdelleet viidestä kymmeneen prosenttiin. Vuonna 2017 tuotto oli 6,0 ja sitä edeltävänä vuonna 7,5 prosenttia. Ollila sanoo olevansa tyytyväinen tuottoihin lukuun ottamatta vuotta 2018, joka oli sijoitusmarkkinoilla haastava.

Teksti ja kuvat MARKKU PULKKINEN

Kestävä rahoitus huomioi ympäristön

©ISTOCK.COM/TAINKM

Sijoittamisessa siirrytään koko ajan vastuullisempaan suuntaan. Euroopan unionissa valmistellaan parhaillaan kriteerejä yritysten toiminnan kestävyyden ja vastuullisuuden arviointiin.

Kestävä rahoitus nousi keskeisimmäksi teemaksi Eläkesäätiöyhdistyksen sijoituspäivässä marraskuun alussa. Aiheesta alustivat **Susanna Miekkoja** ja **Mikael Niskala** Tracefi Oy:stä. Tracefi laatii sijoittajille analyysejä sijoitusten kestävyydestä ja vastuullisuudesta.

”Kestävässä kehityksessä on tapahtumassa vallankumous ja se vaikuttaa myös sijoittamiseen. Vastuullinen sijoittaminen alkoi 1990-luvulla eettisestä sijoittamisesta eli tiettyjen toimialojen ja yritysten pois sulkemisesta. Kestävän rahoituksen näkökulmasta asioita tarkastellaan nyt huomattavasti laajemmin”, Miekkoja kuvailee.

”Kestävän rahoituksen teemat ovat nousseet niin keskeisiksi, että myös eläkesäätiöiden ja -kassojen hallitusten pitää ottaa vahva rooli sijoitusten kestävyyden arvioinnissa ja edistämisessä.”

Miekk-ojan mukaan yritysten toiminnan kestävyyttä voidaan analysoida peräti 600:sta eri näkökulmasta. YK:n kestävän kehityksen tavoitteet (Sustainable Development Goals, SDG) ovat analysoinnin perusta. SDG-tavoitteita on 17 ja niissä on 169 alateemaa. Tavoitteet liittyvät ympäristön huomioon ottamiseen, kuten hiilidioksidipäästöjen ja veden käytön vähentämiseen, sekä ihmisoikeuksien ja demokratian edistämiseen.

”Sijoittajien ja varainhoitajien pitää jatkossa muistaa kirjainyhdistelmä ESG:n lisäksi SDG. SDG-kriteereistä puhutaan finanssialalla tulevaisuudessa paljon”, Miekk-oja vakuuttaa.

EU aktiivisena

Europarlamentaarikko **Sirpa Pietikäinen** kertoi sijoituspäivän osanottajille videon välityksellä, mitä säännöksiä Euroopan unionin tasolla ollaan asettamassa kestävälle yritystoiminnalle ja rahoitukselle. Pietikäisen mielestä yritysten vastuullisuuden raportoiminen on suurin muutos finanssimaailmassa sitten kirjanpidon keksimisen.

”Yrityksille luodaan yhteinen mittaristo ympäristövastuullisuuden ilmoittamiseen. Tällä hetkellä listalla on 20–30 vastuullisuuden indikaattoria, jotka kertoisivat muun muassa yrityksen hiilidioksidipäästöt, veden kulutuksen ja toiminnan vaikutukset biodiversiteettiin. Kun kaikki yritykset raportoivat vastuullisuuden samalla tavalla, voivat sijoittajat helposti verrata yritysten toiminnan kestävyyttä”, Pietikäinen tiivistää työn tavoitteen.

”Myös luottoluokittajien pitäisi jatkossa huomioida yrityksen ympäristöriskit. Vastuuton toiminta on siten riski myös yrityksen rahoitukselle. Tietysti ’vihreä investointi’ voi olla

"Riittävästi puhdasta vettä kaikille" on yksi YK:n kestävän kehityksen tavoitteista, kertovat Mikael Niskala ja Susanna Miekk-oja Trafeci Oy:stä.

”Kestävän rahoituksen teemat ovat nousseet niin keskeisiksi,

että myös eläkesäätiöiden ja -kassojen hallitusten pitää ottaa vahva rooli sijoitusten kestävyyden arvioinnissa ja edistämisessä.”

myös riski-investointi, joten muutkin asiat on sijoittamisessa huomioitava.”

Vastuullisuusraportoinnin päätöksenteon ja voimaantulon aikataulua Pietikäinen ei osaa vielä arvioida, koska koko finanssilainsäädäntöä pitää muuttaa. Juna on hänen mukaansa joka tapauksessa liikkeellä.

Vastuullinen menestyy

Vastuulliseen sijoittamiseen kannustaa se, että oleellisissa kestävyyskysymyksissä menestyvien yritysten arvonkehitys on parempi ja tasaisempi kuin kaikkien yritysten keskimäärin.

”Kestävyys nouseekin sijoituskohteiden valintakriteeriksi tuoton ja riskin rinnalle. Kohteen kiinnostavuutta arvioidaan jatkossa kolmeulotteisella mallilla nykyisen kaksiulotteisen sijaan. Sijoittajien pitääkin omaksua uusi ajatusmaailma”, Mikael Niskala sanoo.

Hän kannustaa eläkesäätiöiden ja -kassojen johtoa läpivalaisemaan sijoitussalkku vastuullisuuden ja kestävyyden näkökulmasta ja luomaan tavoitteet vastuulliselle sijoituspolitiikalle.

”Varainhoitajia pitää myös arvioida ja ohjeistaa kestävyysnäkökulmasta ja vaatia heiltä kattavampaa vastuullisuusraportointia”, Niskala neuvoo.

”Kestävyyden arvioinnin työkalut ovat tosin vielä varsin kehittymättömiä. SASB (Sustainability Accounting Standard Board) on kuitenkin jo luonut standardin, jonka avulla eri yrityksiä saman toimialan sisällä voidaan verrata keskenään.”

Apteekkien Eläkekassa aloitti

Apteekkien Eläkekassa teetti viime vuonna Tracefi Oy:llä koko sijoitussalkkunsa kestävyysanalyysin, jonka perusteella löytyivät myös suurimmat kestävyysaltistumat.

”Analysoitavaa oli aika paljon. Listattu osakesalkku analysoitiin tarkasti ja yrityslainat ja kiinteistöt yleisellä tasolla. Kokonaisuutena salkku oli yllättävän terve”, toimitusjohtaja **Hannu Hokka** valottaa.

”Vaikka viranomaiset, media, hallitus tai sidosryhmät eivät ole vielä luoneet merkittävää painetta sijoitusten kestävyyden raportointiin, tiedämme, että asia on laitettava kuntoon. Terve salkku on myös imagokysymys”, Hokka perustelee kestävyysanalyysin teettämistä.

Yrityskohtaisesta analyysistä kävi ilmi, että isoimmat kestävyysaltistumat liittyivät yritysten ilmastovaikutuksiin sekä energian ja veden käyttöön. Tästä johtuen esimerkiksi lihanjalostusyhtiö HKScan on kestävyyden osalta riskisimpiä sijoituskohteita.

”Saimme kestävyysaltistumat selville myös varainhoitajakohtaisesti, mutta tietoa ei pysty vielä täysipainoisesti hyödyntämään, koska kestävän kehityksen toimintatavan integrointi sijoitustoimintaan on eri varainhoitajilla eri kehitysvaiheessa."

Kestävyysraportti kertoo myös sen, kuinka sijoitussalkulla vaikutetaan

Kestävä rahoitus ja sijoitusmarkkinakatsaus kiinnostivat sijoituspäivän osanottajia marraskuun alussa Savoyssa.

YK:n 17:ään kestävän kehityksen tavoitteeseen.

Apteekkien Eläkekassa otti vaikuttavuusraportoinnin osaksi normaalia raportointia, joten kestävyystavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti.

”Viime vuoden lopulla uudistimme kestävän kehityksen osuuden kassan sijoitussuunnitelmassa. Näin sijoitusten kestävyys tuli luontevaksi osaksi toimintaamme. Aiomme viestiä sijoitusten vastuullisuudesta myös sidosryhmille”, Hokka sanoo.

Ilmasto kiinnostaa

Kirkon eläkerahasto (KER) on ollut vastuullisen sijoittamisen uranuurtaja Suomessa 1990-luvulta lähtien.

”Haluamme olla vastuullisen sijoittamisen edelläkävijä ja päivitämme vastuullisen sijoittamisen ohjeitamme säännöllisesti. Viimeisimpiä linjauksia on ilmastonmuutosstrategiamme. Nyt työn alla on lisäksi ilmastoskenaarioanalyysi. Se on keino tunnistaa kokonaisvaltaisemmin sijoitussalkun ilmastoriskejä ja -mahdollisuuksia. Skenaario tulee olemaan linjassa Pariisin ilmastosopimuksen kanssa ja luo pohjaa vaikuttamiskeskusteluille yritysten ja varainhoitajien kanssa”, sijoitusjohtaja **Ira van der Pals** kertoo.

”Ennakoivalla teemavaikuttamiselle pyrimme ohjaamaan omaa ja varainhoitajien sijoitustoimintaa YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden suuntaan.”

KER julkaisee vuosittain vastuullisen sijoittamisen toimintakertomuksen. Siinä raportoidaan muun muassa osake- ja yrityslainasijoitusten hiilijalanjälki, omaisuudenhoitajille suunnatun ESG-kyselyn tulokset, yhtiökokousosallistumiset sekä KER:in tekemät sijoittaja-aloitteet ja niiden edistyminen. Toinen tärkeä raportointityökalu on PRI:lle (Principles for Responsible Investments) laadittava vuosiraportti.

Kirkon eläkerahasto tekee säännöllisesti ESG-kyselyitä varainhoitajille. Webropolin kautta toteutettavassa kyselyssä on 62 kohtaa. Van der Pals toivoo, että vastuullisuuskyselyille luotaisiin yhteinen pohja. Se helpottaisi sekä sijoittajien että varainhoitajien työtä.

”Varainhoitajien suuntaan olisi nyt laitettava painetta, jotta sijoitusten vastuullisuudet raportoitaisiin kattavasti, vaikka kokonaisvastuu vastuullisesta sijoittamisesta onkin aina organisaatiolla itsellään”, van der Pals muistuttaa.

”Meiltä kysytään usein, kannattaako vastuullinen sijoittaminen. Ei se ole meidän tuottojamme ainakaan heikentänyt.”

Lisätietoja kestävästä rahoituksesta löytyy Sijoituspäivän seminaarikirjasta: www.eläkesaatioyhdistys.fi
→ Jäsensivut.

YK:n
kestävän kehityksen 17 SDG-tavoitetta

1. Ei köyhyyttä.
2. Ei nälkää.
3. Terveyttä ja hyvinvointia.
4. Hyvä koulutus.
5. Sukupuolten tasa-arvo.
6. Puhdas vesi ja sanitaatio.
7. Edullista ja puhdasta energiaa.
8. Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua.
9. Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuuria.
10. Vähemmän eriarvoisuutta.
11. Kestävät ja turvalliset kaupungit ja yhteisöt.
12. Vastuullista kuluttamista.
13. Ilmastotekoja.
14. Vedenalainen elämä.
15. Maanpäällinen elämä.
16. Rauhaa ja oikeudenmukaisuutta.
17. Yhteistyö ja kumppanuus.

Teksti ja kuva MARKKU PULKKINEN

Pääekonomisti Heidi Schauman Aktia Pankista uskoo maailman ja Suomen talouden pysyvän kasvu-uralla koko kuluvan vuoden, vaikka huippukasvu onkin jäänyt taakse.

”Taloudella menee edelleen hyvin”

Aktia Pankin pääekonomisti **Heidi Schauman** kertoi sijoituspäivässä näkemyksiään maailmantaloudesta. Kovin vahvoja laskun merkkejä ei ole vieläkään näkyvissä, mutta alakohtaiset riskit ovat kasvaneet.

Yhdysvalloista kuuluu sekä myönteisiä että kielteisiä uutisia.

"USA:n ekonomistit ovat edelleen myönteisiä kasvun suhteen, sillä veropaketti tukee hyvin maan talouskehitystä. Kauppasodat, poliittiset kiistat ja markkinamyllerrys haastavat kuitenkin kehitystä. Työttömyysaste on vain neljä prosenttia, siis supermatala. Yhdysvaltain keskuspankkikaan ei usko käänteen tapahtuvan tänä vuonna”, Schauman tiivistää näkymät Atlantin takaa.

Hän kehottaa kuitenkin seuraamaan, kuinka markkinat hinnoittelevat USA:n kymmenen vuoden joukkovelkakirjalainat suhteessa kahden vuoden velkakirjalainoihin.

”Monta kertaa aikaisemmin, kun lyhyt korko on noussut yli pitkän, on talous taittunut laskuun noin 1,5 vuoden päästä.”

Alkuvuonna kaikkien keskeisten talousmaiden keskuspankkien taseet kääntyvät laskuun. Schaumanin mielestä tämä on vielä kokeilu, jonka tulokset nähdään vuoden kuluessa.

Euroopassa epävarmaa

Euroopan tilannetta Schauman pitää epävakaampana kuin Yhdysvaltain.

”Olemme nyt normaalissa kasvuvauhdissa. Huippukasvu on joka tapauksessa takana. Inflaation nousu EKP:n kahden prosentin tavoitteeseen on hyvä uutinen. EKP harkinneekin koronnostoa kuluvan vuoden lopulla”, Schauman arvelee.

Suurimman varjon Euroopan talouskehityksen ja vakauden ylle heittää Italia. Italian valtionlainojen korkoero Saksan valtionlainoihin on kasvanut kesästä alkaen.

”Italian kaikki rakenteet ovat ongelmallisia ja valopilkut vähäisiä”, Schauman toteaa.

Suomessa tylsän hyvää

Suomen taloustilanne on Schaumanin mielestä ”tylsän hyvä”. Ongelmana on kuitenkin julkisen sektorin korkea velkamäärä, vaikka velkaa onkin suhteellisesti vähemmän kuin esimerkiksi USA:ssa.

”Työllisyysasteen nousu 72 prosenttiin on loistava asia, mutta sen pitäisi nousta kymmenen vuoden sisällä 80 prosenttiin, jos hyvinvointivaltiomme halutaan pysyvän kasassa. Työllisyysaste nousee kevään eduskuntavaaleissa varmasti tärkeäksi keskustelunaiheeksi.”

Palvelualoilla olisi vahvaa kasvupotentiaalia, mutta kasvua rajoittaa työvoiman puute. Aktia Pankki ennustaa, että viime vuoden 2,4 prosentin bruttokansantuotteen nousu vajoaa kuluvana vuonna 1,8 prosenttiin.

Sijoituspäivässä käytiin talouden yleiskatsauksen lisäksi tuttuun tapaan läpi sijoituskohdekohtaiset näkymät. Osakemarkkinakatsauksen esitti **Janne Holtari** Mandatum Lifesta, korkokatsauksen **Mikael Lundström** EVLI Pankista ja kiinteistösijoituskatsauksen **Ville Raitio** Aberdeen Standard Investmentsistä. Kaikki sijoituspäivän esitykset löytyvät Eläkesäätiöyhdistyksen www-sivujen Jäsensivut-kohdasta.

Teksti ja kuvat MARKKU PULKKINEN

Sopivuus puhutti kirjanpitopäivässä

Kirjanpito- ja tilinpäätöspäivä kokosi marraskuun lopussa yli 50 osanottajaa Katajanokan Kasinolle tärkeän tiedon ja joululounaan ääreen. Finanssivalvonnan esitys herätti tuttuun tapaan vilkkaan keskustelun.

Finanssivalvonnan **Marja Koponen** ja **Mikko Kuusela** sekä Eläkesäätiöyhdistyksen **Ismo Heinström** kertoivat koulutuspäivän aluksi IORP II -direktiivin lisäeläkesäätiöille tuomista uusista vaatimuksista. Vaatimukset koskevat vain niitä lisäeläkesäätiöitä, joilla on yli sata vakuutettua. Tällaisia lisäeläkesäätiöitä on 17.

Lisäeläkesäätiöiden, kuten lakisääteistäkin eläkevakuutustoimintaa hoitavien eläkelaitosten, kaikilta hallituksen jäseniltä, toimitusjohtajalta ja asiamieheltä vaaditaan tästä vuodesta eteenpäin sopivuutta eli riittävää eläkealan tuntemusta sekä hyvämaineisuutta (fit & proper).

”Hallituksen jäsenillä tulee olla riittävä ammattitaito käsitellä eläkesäätiön asioita. Osan hallitusta koskevista pätevyysvaatimuksista, kuten sijoitustoiminnan tuntemuksen, hallitus voi täyttää kollektiivisesta. Jos ei ole varma koulutuksen ja kokemuksen riittävyydestä hallitustehtävään, kannattaa sitä kysyä meiltä etukäteen”, Koponen kannustaa.

Jos uudella hallituksen jäsenellä ei ole valintahetkellä riittävää pätevyyttä, pitää se hankkia koulutuksella. Hallituksen jäsenille tarjolla olevista eläkealan koulutuksista Koponen mainitsee muun muassa Telan järjestämän eläkelaitosten hallinnon koulutuksen ja Eläkesäätiöyhdistyksen hallitusten jäsenten koulutuksen.

”Hallituksen jäsenen vaihtuessa on Finanssivalvontaan tehtävä ilmoitus eläkesäätiön tai -kassan muutosilmoituksella. Muutosilmoitukseen liitetään vakuutus, jota varten lisäeläkelaitoksen on hankittava Finanssivalvonnan määräyksissä luetellut asiakirjat. Vakuutuksessa arvioidaan, kuinka hallituksen kollektiiviset osaamisvaatimukset täyttyvät. Kunkin jäsenen osaaminen ja kokemus selviävät parhaiten ansioluettelosta. Hallituksen puheenjohtaja allekirjoittaa vakuutuksen”, Koponen ohjeistaa.

Hallintohenkilön hyvämaineisuus tarkoittaa Koposen mukaan pääsääntöisesti sitä, ettei valittavalla ole tehtävän hoitoon vaikuttavaa vankeusrangaistusta viimeisen viiden vuoden eikä sakkorangaistusta kolmen vuoden ajalta. Eläkelaitoksen tehtävä on arvioida, täyttyvätkö hyvämaineisuus- ja sopivuusedellytykset. Eläkesäätiön on itse hankittava määräyksissä ja ohjeissa mainittuja rekisteriotteita ja selvityksiä hyvämaineisuus- ja sopivuusselvitysten tekemiseksi.

Mikäli palveluyhtiö suorittaa lisäeläkelaitoksen keskeistä toimintoa tai esimerkiksi asiamies on ulkoistettu palveluyhtiöön, on hyvämaineisuus- ja sopivuusedellytysten täytyttävä myös näiden henkilöiden osalta.

”Hallituksen jäsenillä tulee olla riittävä ammattitaito **käsitellä eläkesäätiön asioita.“**

Vakuutettujen määrä ilmoitettava

Vaikka IORP II -vaatimukset eivät koskisi lisäeläkesäätiötä sen pienen koon vuoksi, pitää jokaisen lisäeläkelaitoksen ilmoittaa 30.4.2019 mennessä Finanssivalvonnalle vakuutettujensa määrä.

Lisäeläkelaitoksen on myös tehtävä ulkoistamisilmoitus Finanssivalvonnalle viimeistään kesäkuun 2019 loppuun mennessä, jos se on ulkoistanut keskeisiä toimintoja palveluyrityksille. Jatkossa ulkoistamisista on ilmoitettava hyvissä ajoin ja aina ennen ulkoistamista koskevan sopi-

Marja Koponen ja Mikko Kuusela Finanssivalvonnasta kertoivat, mitä vaatimuksia IORP II -direktiivi toi lisäeläkesäätiöille.

Kirjanpito- ja tilinpäätöspäivässä Katajanokan Kasinolla käytiin tuttuun tapaan laajasti läpi eläkesäätiöiden ja -kassojen tilinpäätöksissä huomioitavia asioita. Kenraalisali täyttyi jälleen ääriään myöten.

muksen voimaantuloa.

Jos lisäeläsäätiön keskeisiä toimintoja suoritutetaan samoilla henkilöillä tai organisaatioyksiköillä kuin työnantaja, pitää siihen olla aina Finanssivalvonnan lupa. Lupaa haettaessa kuvataan, mitä tehtäviä sama henkilö tai yksikkö tekee sekä työnantajalle että eläkesäätiölle ja se, kuinka eturistiriitoja hallitaan.

Tiedonkeruu aloitetaan syksyllä

”EIOPA:n ja EKP:n vaatimat tiedonkeruut isoimmilta lisäeläkelaitoksilta aloitetaan vuoden 2019 lopulla. Tiedot kerätään Excel-pohjaisella sovelluksella, joka päivitetään kevään aikana. Tiedonkeruun aloittaminen on iso harjoitus sekä meille että teille”, Mikko Kuusela painottaa.

”Kvartaaliraportointi alkaa vuoden kolmannen neljänneksen tilanteesta ja vuosiraportointi vuoden 2018 lopun tiedoista. Raportointi sisältää muun muassa taseen varat käyvin arvoin sekä joidenkin laitosten osalta arvopaperikohtaisen raportoinnin. Tiedotamme raportoinnista lisää viimeistään loppukeväästä.”

Kuusela selvensi myös, kuinka lisäeläke-ennuste lasketaan pakolliseksi tulleelle lisäeläke-etuusotteelle.

”Ennustetta laskettaessa ei huomioida tulevaa palkkakehitystä eikä inflaatiota. Etuusperusteisissa lisäeläkejärjestelyissä ennuste yhteensovitetaan työeläkeotteen kanssa.”

Tulorekisteri otettiin käyttöön

Kirjanpitopäivän lopuksi hankejohtaja **Terhi Holmström** verohallinnosta kertoi uuden tulorekisterin käyttöönotosta. Kaikki 1.1.2019 jälkeen maksetut palkat ilmoitetaan tulorekisteriin. Eläkelaitosten maksamat eläkkeet ja muut etuudet ilmoitetaan tulorekisteriin 1.1.2020 alkaen.

Holmström painotti, että tulorekisteri yksinkertaistaa huomattavasti ilmoittamis- ja raportointivelvoitteita. Tulonsaaja saa rekisteristä reaaliaikaisen kokonaiskuvan omista tuloistaan ja viranomaiset ja eläkelaitokset ajantasaiset tiedot päätöksenteko- ja käsittelyprosesseihinsa.

”Eläkekassat ja -säätiöt ovat vuoden 2019 alusta alkaen tulorekisterin palkkatietojen käyttäjiä ja vuodesta 2020 alkaen lisäksi eläke- ja etuustietojen tuottajia. Tulorekisterin tietojen käyttöoikeus rajoittuu niihin eläkelaitoksiin, jotka hoitavat lakisääteistä eläketurvaa”, Holmström muistuttaa.

”Jokaisen kassan ja säätiön on pitänyt nimetä tulorekisteritiedon pääkäyttäjä tai pääkäyttäjät. He ovat saaneet tulorekisterin käyttökoulutuksen. Opastusta tulorekisterin käyttöön löytyy Tulorekisteri.fi-sivulta ja lyhyiden videoiden muodossa myös tulorekisterin Facebook-sivuilta. Pääkäyttäjät voivat ottaa meihin aina yhteyttä, jos ongelmia tulee. Toimiva tulorekisteri rakennetaan yhdessä”, Holmström kannustaa.

Kirjanpito- ja tilinpäätöspäivän materiaali löytyy Eläkesäätiön www-sivujen Jäsensivut-kohdasta.

Teksti ja kuva MARKKU PULKKINEN

Eläkkeeltä takaisin töihin

Vakuutusasiantuntija **Pirjo Tuohimaa** viihtyy niin hyvin Apteekkien Eläkekassassa, että palasi eläkkeeltä takaisin osa-aikatöihin. Pirjon työura vakuutusalalla on ollut mielenkiintoinen.

Pirjo Tuohimaa

Vakuutusasiantuntija, Apteekkien Eläkekassa • 69 vuotta

- **Työskennellyt aikaisemmin mm. Valmetin eläkesäätiössä, Porastossa ja vakuutusmeklarina • Asuu omakotitalossa Mäntsälän Nummisissa**
- **Perheeseen kuuluvat aviopuoliso Topi, 2 aikuista tytärtä ja 2 lastenlasta**
- **Harrastaa ulkoilua, sauvakävelyä, puutarhanhoitoa ja käsitöitä.**

Kuinka päädyit työeläkealalle ja Apteekkien Eläkekassaan?

Aloitin työurani Henkivakuutusyhtiö Suomessa vuonna 1966. Eläkealalle tulin vuonna 1969, kun siirryin Eläkevakuutusyhtiö Ilmariseen. Sieltä polku vei vuonna 1973 Valmetin Eläkesäätiöön, jossa ylläpidin työsuhderekisteriä, laskin työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeitä ja laadin vuositilastot vakuutusmatemaatikolle. Valmetilta siirryin Eläkelaskentatoimisto Erkki Nurmiselle vuonna 1977 ja sieltä yrityskaupan kautta Porastolle.

Vuonna 1994 lähdin Porastosta, suoritin vakuutusmeklaritutkinnon ja toimin meklarina kahdessa yrityksessä ja lopuksi omassa meklariyrityksessäni. Sen jälkeen palasin eläkevakuutusalalle. Apteekkien Eläkekassassa olin ensimmäisen kerran äitiysloman sijaisena 1997–98 ja toisen kerran 2003–2004, minkä jälkeen olin Suomen Pankissa reilut kaksi vuotta selvittämässä ja rekisteröimässä palvelussuhteita. Apteekkien Eläkekassaan tulin uudelleen vuonna 2007 ja jäin vanhuuseläkkeelle kesäkuussa 2015.

Miksi palasit eläkkeeltä töihin?

Olin kuvitellut, että eläkkeellä ollessani teen kaikki rästiin jääneet työt kotona. Ei se ihan niin mennyt, koska rästissä oli vain tylsiä hommia. Onneksi eläkekassasta soitettiin ja pyydettiin töihin. Aloitin uudelleen elokuussa 2017 ja olen viihtynyt erinomaisesti. Nyt teen joka toisen viikon töitä ja olen joka toisen viikon vapaalla.

Mikä on parasta työssäsi ja työpaikassasi?

Työ on mielekästä ja tärkeää ja työkaverit ovat tosi mukavia. On upeaa, että vielä tässä iässä oppii uusia asioita – ja uutta on taas tiedossa, kun tulorekisteri otetaan käyttöön.

Mikä on parasta ESY-yhteisössä?

ESY:n kevätseminaarimatkoilla tapaa alan asiantuntijoita ja kollegoja, joiden kanssa on ollut mukava vaihtaa mielipiteitä esimerkiksi työeläkelakien muutoksista.

Millaisia muistoja sinulle on jäänyt työurasi varrelta?

Työtehtäviini on aina kuulunut eläkesäätiöiden työsuhderekistereiden ylläpito. Tessuun sain oman käpälänjälkeni, kun olin Porastossa käyttäjien edustajana työryhmässä, jossa määriteltiin, tehtiin ja testattiin Tessu-järjestelmä. Olen tehnyt Tessun käyttäjien ohjeet ja kouluttanut käyttäjiä. Tessu säilynee edelleen käytössä lisäeläkkeisiin liittyvissä asioissa.

Mitä odotat kuluvalta vuodelta?

Odotan tulevaa mielenkiinnolla, sillä tulorekisteri muuttaa eläkealan toimintatapoja perusteellisesti. Saa nähdä, kuinka kaikki ohjelmat toimivat. En ole vielä ihan vakuuttunut, että kaikki sujuu kuin Strömsössä.

Teksti ja kuva MARKKU PULKKINEN

Sijoittaja meni metsään

Metsäteollisuuden vahva nousu on lisännyt kiinnostusta metsäkiinteistösijoituksiin. Metsästä saa tasaista tuottoa, kunhan metsää hoidetaan ammattimaisesti.

Järkevällä hankintahinnalla ja ammattitaitoisella hoidolla metsäpalstan realistinen tuotto on 4–5 prosenttia vuodessa.

Eläkekassa Versolla on pitkä kokemus metsäsijoittamisesta. Siihen on kannustanut myös Verson vakuutettujen työskentely metsäalalla.

Verso omistaa noin 2 000 hehtaaria metsää etupäässä Itä- ja Keski-Suomessa. Metsäpalstojen arvo on noin 7,6 miljoonaa euroa, mikä on vajaat kolme prosenttia Verson varallisuudesta ja reilut kahdeksan prosenttia kiinteistösijoituksista. Millaisia tuottoja metsään sijoittaminen on tuonut ja kuinka metsien hoito on järjestetty?

”Tavoittelemme metsistä noin neljän prosentin tuottoa.”

”Tavoittelemme metsistä noin neljän prosentin tuottoa. Tuotto vaihtelee vuosittain puun myyntien mukaan”, toimitusjohtaja **Pasi Strömberg** kertoo.

Hän ei pidä metsätilojen omistamista erityisen vaivalloisena, koska käytännössä kaikki palvelut voi ostaa metsäalan ammattilaisilta.

”Olemme ulkoistaneet metsien hoidon metsänhoitoyhdistyksille. Ne käyttävät hoitotöissä omien työntekijöiden lisäksi paikallisia metsäyrityksiä. Hoitotoimet ja hakkuut perustuvat tilakohtaiseen metsäsuunnitelmaan. Kaikista ajankohtaisista hoitotoimista sovitaan aina yhdistyksen metsäasiantuntijan kanssa.”

Verson hallituksen työvaliokunta kiertää kaikilla metsätiloilla vähintään kolmen vuoden välein, jotta paikalliset asiantuntijat ovat tietoisia metsänomistajan näkemyksistä.

Palstojen hinnat nousseet

Metsätilojen hinnat ovat kovan kysynnän vuoksi nousseet nopeasti etenkin Etelä-Suomessa. Sijoittajat, esimerkiksi metsärahastot, hankkivatkin metsiä etupäässä pohjoisemmasta Suomesta.

Metsätilojen keskimääräiset myyntihinnat ovat nousseet viimeisen vuoden aikana koko maassa hieman yli neljä prosenttia. Esimerkiksi kovan kasvun Kanta-Hämeessä metsähehtaarin hinta oli viime vuonna keskimäärin 5 100 euroa ja Kainuussa 1 500 euroa. Verson omistamista tiloista eteläisin on Mäntsälässä ja pohjoisin Sotkamossa.

”Puun hinta on noussut ja se vaikuttaa suoraan metsätilojen arvoon. Sijoittajakysyntääkin näyttää olevan paljon. Metsien hintataso vaikuttaakin nyt korkealta emmekä hae aktiivisesti uusia sijoituskohteita. Ostohinnan pitää olla linjassa koko metsäsalkun tuottotavoitteen kanssa. Toisaalta emme myöskään lähtökohtaisesti myy metsätilojamme”, Strömberg sanoo.

Verson metsäomaisuus on kertynyt vuosikymmenten saatossa. Viime aikoina Verso on tehnyt puolenkymmentä tarjousta vuodessa metsätiloista, jotka sijaitsevat nykyisten metsien välittömässä läheisyydessä. Järkevät ja riittävän suuret kokonaisuudet tehostavat hoitotöitä.

”Läheskään aina tarjoukset eivät ➤

Yli 2 hehtaarin metsätilojen keskihinta koko maassa 2009–2018

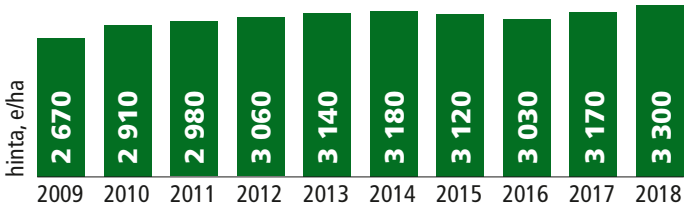

johda kauppaan. Koska meillä on hallituksessa ja työvaliokunnassa metsäalan ammattilaisia, hyödynnämme heidän osaamistaan tarjousten tekemisessä. Käytettävissä on välittäjän laatima hinta-arvio ja tiedot puuston määrästä ja kehitysluokkajakaumasta. Tarvittaessa käytämme ulkopuolisia asiantuntijoitakin."

Strömberg pitää metsäkiinteistöjä sopivina sijoituskohteina eläkesijoittajille. Metsä sopii hänen mukaansa kohtuudella hinnoiteltuna ja hyvin hoidettuna erinomaisesti pitkäjänteiseen sijoittamiseen.

Metsäalan vahva nousu lisää työmahdollisuuksia metsäpalvelujen tuottajille, mikä näkyy myönteisenä vireenä osalla Verson osakkaista. Kokonaisuutta tarkastellen Tyel-vakuutettujen määrä on Versossa vakiintunut noin 2 500:aan ja palkkasumma noin 90 miljoonaan euroon. Strömberg toivoo, että suunnitteilla olevat isot metsäteollisuusinvestoinnit toteutuisivat mahdollisimman laajasti ja tukisivat edelleen metsäsektorin menestystä.

Metsärahastot vaihtoehtona

Omaa metsäomistusta vaivattomampaa on omistaa metsää metsärahastojen kautta. Esimerkiksi OP ja United Bankers ovat tuoneet markkinoille metsärahastot.

OP kertoo OP-Metsäomistajarahaston tuoton olleen 6,8 prosenttia vuonna 2016 ja 4,2 prosenttia vuonna 2017. UB ilmoittaa UB Metsärahaston tuotoiksi samoilta vuosilta 6,9 ja 5,5 prosenttia.

Metsärahastojen merkintä- ja lunastuspalkkiot ovat korkeita ja vuotuinen hallinnointipalkkio 1,35–1,5 prosenttia, joten sijoittajan saama tuotto jää huomattavasti rahaston ilmoittamia tuottoja pienemmäksi.

Metsäpalstoja ostaessaan sijoittaja joutuu maksamaan kiinteistöstä neljän prosentin varainsiirtoveron. Kiinteistöverolla perustellaan myös metsärahastojen korkeahkoja, 2–4 prosentin, merkintäpalkkioita.

OP-Metsänomistajarahasto omistaa 52 000 hehtaaria ja UB Metsärahasto 28 000 hehtaaria metsää.

Lakimiehen palsta

ISMO HEINSTRÖM

IORP II -direktiivi toi Fit &

IORP II -direktiivin mukanaan tuomia hyvämaineisuutta ja sopivuutta koskevia vaatimuksia sovelletaan vain niihin eläkesäätiöihin ja -kassoihin, joilla on lisäeläkepuolella vähintään 100 vakuutettua (= aktiivit työssä olevat henkilöt ja henkilöt, joilla saamansa vapaakirjan perusteella on oikeus tai mahdollisuus eläkeoikeuksiin).

Tosiasiallisesta toiminnasta vastaavien henkilöiden (asiamies, toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet) on oltava hyvämaineisia ja tehtävään sopivia. Hallituksen jäsenillä on oltava yhteensä riittävästi pätevyyttä, taitoa ja kokemusta toiminnan järkevään ja vakaaseen johtamiseen ja hallinnointiin.

Finanssivalvonnan mukaan tehtävään sopivuus edellyttää hallituksen jäseneltä eläkealan tuntemusta ja lisäksi vähintään kolmasosalla hallituksen jäsenistä olisi oltava aikaisempaa hallituskokemusta tai muuta johtamiskokemusta ja vähintään kolmasosalla hallituksen jäsenistä olisi oltava sijoitustoiminnan tuntemusta.

Hyvämaineisuutta koskevia ohjeita täsmennetään. Ohjeiden mukaan henkilöä ei voitaisi katsoa hyvämaineiseksi, jos hänet on tuomittu vankeusrangaistukseen tai yhdyskuntapalvelukseen viimeisten viiden vuoden aikana tai jos hänet on tuomittu kuluneen kolmen vuoden aikana sakkorangaistukseen sellaisesta teosta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan tehtävään ilmeisen sopimaton. Henkilö on myös muuten voinut aikaisemmalla toiminnallaan osoittaa olevansa tehtävään ilmeisen sopimaton.

Vanhemmatkin vakavat talous- ja omaisuusrikokset voivat olla sellaisia tekoja, jotka osoittavat henkilön ilmeisen sopimattomaksi johtamaan eläkesäätiötä tai -kassaa tai toimimaan hallituksen jäsenenä.

Minkälaiset kolmen vuoden aikana saadut sakkorangaistukset sitten voisivat olla luoteeltaan sellaisia, että henkilöä ei niiden perusteella voida pitää hyvämaineisena? Asia riippuu tapausharkinnasta, mutta tyypillisesti tässäkin tarkoitetaan taloudellisiin väärinkäytöksiin ja omaisuusrikoksiin liittyviä rangaistuksia. Toinen tarkastelussa esiin nouseva ryhmä on väärän todistuksen antaminen viranomaiselle.

Proper -vaatimukset lisäeläkelaitoksille

Kun arvioidaan tekojen vaikutusta henkilön luotettavuuteen, tehtävällä ja asemalla on merkitystä. Huomioon voidaan ottaa myös tekojen luonne, tahallisuuden aste, tekojen jatkuvuus, tuomion ankaruus ja se, kauanko tuomiosta on kulunut aikaa.

Finanssivalvonnalla on tarkempia määräyksiä määräaikojen laskemisesta ja siitä, miten tulee menetellä, jos henkilön soveltuvuutta tehtävään hyvämaineisuuden osalta joudutaan kriittisesti pohtimaan, mutta hänet kuitenkin haluttaisiin tehtävään nimittää. Tällaisissa tapauksissa eläkelaitoksen tulee toimittaa kaikki tekoon ja muuhun arviointiin liittyvät tiedot sekä nimittämisen perusteet Finanssivalvonnalle.

Fit & Proper -selvityksiä ei edelleenkään toimiteta Finanssivalvonnalle, vaan ne toimitetaan Finanssivalvonnalle vain pyynnöstä. Sen sijaan Finanssivalvonnalle on lähtökohtaisesti ennen tehtävään nimittämistä ilmoitettava, milloin henkilö aloittaa tehtävässään sekä vakuutus ja perustelut Fit & Proper -vaatimusten täyttämisestä.

Laskuperustekorko muuttuu

Lisäeläkkeitä koskevat muutokset eläkesäätiö- ja vakuutuskassalakiin astuivat voimaan vuoden 2019 alussa (HE 205/2018). Finanssivalvonnan asiaa koskevat määräykset tulevat voimaan vähän myöhemmin eli 31.3.2019.

Keskeiset kaikkia koskevat muutokset ovat lisäeläkkeiden diskonttokoron määräytymistavan muutos, päätös enimmäiskoron tason laskemisesta ja sijoitustoimintaa koskevat pienet parannukset. Laskuperustekoron vahvistaminen siirretään sosiaali- ja terveysministeriöltä takaisin Finanssivalvonnalle, jolla tämä tehtävä oli aikaisemmin ollut 31.5.2006 saakka.

Finanssivalvonnan lausunnolla olevan määräysluonnoksen mukaan lisäeläkkeitä hoitavien eläkesäätiöiden ja -kassojen laskuperustekoron enimmäismäärää lasketaan 3,5 prosentista 3,0 prosenttiin siirtymäajan kuluessa vuoteen 2024 mennessä.

Vielä vuonna 2019 laskuperustekoron enimmäismäärä pysyy 3,5 prosentissa. Finanssivalvonta on laskenut diskonttokoron tason painottaen puoleksi eläkesäätiöiden ja eläkekassojen saavuttamia sijoitustuottoja ja sijoitusjakauman perusteella saatavia pitkän aikavälin sijoitustuottoja sekä puoleksi riskittömän koron tason mukaan. Laki edellyttää, että enimmäiskoron tason heilahteluja lyhyellä aikavälillä tulee välttää.

Laskuperustekoron muutoksen vaikutukset eläkevastuun määrään ja takaisinlainauksessa käytettävään korkoon ovat selviä. Laskuperustekoron laskeminen nostaa eläkevastuun määrää ja laskee työnantajalta takaisinlainauksessa perittävää vähimmäiskorkoa. Vaikutus eläkevastuun määrään riippuu eläkesäätiön tai eläkekassan vakuutuskannasta, mutta koron alentaminen puolella prosenttiyksiköllä merkinnee keskimäärin noin 7,5 prosentin kasvua eläkevastuun määrässä viidessä vuodessa.

Jos eläkesäätiöllä tai eläkekassalla on indeksikorotusvastuu, sitä voidaan käyttää kattamaan eläkevastuun vuosittaista muutosta. Eläkesäätiön tai eläkekassan hakemuksesta Finanssivalvonta voi myös myöntää luvan katevajaukseen enintään kymmenen vuoden ajaksi. Luvan myöntäminen edellyttää toteuttamiskelpoista suunnitelmaa katevajauksen kuolettamiseksi. Asiassa otetaan huomioon katevajauksen kuolettamisesta aiheutuva työnantajan maksutason rasitus.

Keskeiset kaikkia koskevat muutokset ovat lisäeläkkeiden diskonttokoron määräytymistavan muutos, päätös enimmäiskoron tason laskemisesta ja sijoitustoimintaa koskevat pienet parannukset.

Eläkesäätiöyhdistyksen kevään 2019 koulutuksia

Hallitusten jäsenten koulutuspäivät
10.–11.4.2019, Hilton Helsinki Strand

Sijoituspäivä
25.4.2019, Ravintola Savoy, Helsinki

Kevätseminaari
22.–24.5.2019, Silja Serenade, H:ki - Tukholma

Merkitse ajankohdat jo kalenteriisi.
Lähetämme kutsut yhteyshenkilöille
noin kaksi kuukautta ennen tilaisuuksia.

Eläkesäätiöyhdistys – ESY ry
www.elakesaatioyhdistys.fi

Tervetuloa koulutuksiin!